

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Igora Burgera v trestnej veci obvineného **L. V. a spol. pre zločin hrubého nátlaku** podľa § 190 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona, spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na neverejnom zasadnutí 6. mája 2014 v Bratislave o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. júna 2011, sp. zn. 2To 137/2011, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie generálneho prokurátora **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Revúca z 24. februára 2011, sp. zn. 1T 66/2008, boli obvinení L. V. a T. K. uznaní za vinných zo zločinu hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a obvinený P. K. zo zločinu hrubého nátlaku podľa § 190 ods.1 Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe, že

29. júna 2007 v čase medzi 22.00 - 23.00 hod. v priestoroch budovy diskotéky C. v T. za plážovým kúpaliskom spoločne s A. V., nar. X. v R., trvalým bydliskom v R. na ulici M. č. X., pod hrozbou prevzatia diskotéky inými ľuďmi a následne jej zničenia nútili prevádzkovateľov uvedenej diskotéky L. G., Z. H. a J. S. k plateniu sumy 50 000 Sk (1 659,70 €) mesačne každý posledný deň v mesiaci a neskôr od polovice septembra 2007 k plateniu sumy 24 000 Sk (796,65 €) každý 15. deň v mesiaci zaručením sa za nerušený

priebeh diskoték, tiež nerušenej a bezproblémovej prevádzky podniku počas ich ochrany, ktorú službu im za platenie vyššie uvedených súm proti ich vôli vnútili, pričom prvú platbu v sume 50 000 Sk (1 659,70 €) vyplatil L. G. L. V. dňa 1. júla 2007, následne v mesiaci júl 2007 vyplatil Z. H. T. K. sumu 10 000 Sk (331,94 €) a A... V. sumu 14 000 Sk (464,71 €), v mesiaci august 2007 vyplatil Z. H. T. K. sumu 15 000 Sk (497,91 €), v mesiaci august 2007 v herni autobusovej stanice v L. vyplatili L. G., Z. H. a J. S. T. K. a A... V. sumu 6 000 Sk (199,16 €), následne L. G., Z. H. a J. S. odovzdali A... V. na čerpacej stanici v B. sumu 20 000 Sk (663,88 €), dňa 18. novembra 2007 v Š. bare vyplatili L. G. a Z. H. L. V. sumu 9 000 Sk (298,75 €) a dňa 25. novembra 2007 v kancelárii diskotéky sumu 11 500 Sk (381,73 €), teda za uvedenú dobu vyplatili prevádzkovatelia diskotéky sumu nie menej ako 135 500 Sk (4.497,78 €), pričom obžalovaný P. K. sa na tomto skutku podieľal svojím konaním od septembra 2007 v sume nie menej ako 26 500 Sk (879,64 €), obžalovaní okrem P. K. neplatením za konzumáciu spôsobili škodu vo výške nie menej ako 1 941,84 € (58 500 Sk) ku škode majiteľky diskotéky A. M..

Za to boli obvineným L. V. a T. K. uložené podľa § 190 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 39 ods. 1 Tr. zák. nepodmienečné tresty odňatia slobody, na výkon ktorých boli podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. zaradení do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia

Obvinenému P. K. bol uložený podľa § 190 ods. 1, § 38 ods. 2, § 39 ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere tri roky, výkon ktorého mu bol podľa § 51 ods. 1, ods. 2 § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 5 (päť) rokov.

Súd zároveň rozhodol aj o uplatnených nárokoch na náhradu škody tak, že podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodených L. G., Z. H., J. S. a A. M. odkázal s nárokmi na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici, na podklade odvolaní obvinených L. V., T. K., P. K., prokurátora Okresnej prokuratúry v Revúcej a poškodených L. G. a A. M., rozhodol rozsudkom zo 16. júna 2011, sp. zn. 2To 137/2011, tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Trestného poriadku zrušil prvostupňový rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu

vo vzťahu ku všetkým trom obvineným a na podklade § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol tak, že obvineným L. V. a T. K. uložil podľa § 190 ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák., u obvineného V. aj podľa § 38 ods. 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. a u obvineného K. aj podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. podmienené tresty odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Obom obvineným uložené tresty podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 51 ods. 1 Tr. zák. podmienenčne odložil na skúšobnú dobu 5 (päť) rokov.

Obvinenému P. K. krajský súd uložil podľa § 190 ods. 1, § 38 ods. 2, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. e/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, výkon ktorého aj jemu podľa § 49 ods.1 písm. a/, 51 ods.1 Tr. zák. podmienenčne odložil na skúšobnú dobu 3 (tri) roky.

Odvolaní okresného prokurátora a poškodených L. G. a A. M. postupom podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti vyššie označenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie obvinený L. V., a to z dôvodu dovolania uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. b/ Tr. por., teda že súd rozhodol v nezákonnom zložení senátu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací o dovolaní obvineného L. V., podaného výlučne v jeho prospech, rozhodol na neverejnom zasadnutí 30. apríla 2014 uznesením tak, že podľa § podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku, s poukazom na ustanovenie § 385 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku jeho dovolanie odmietol.

Proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 16. júna 2011 podal dovolanie aj generálny prokurátor Slovenskej republiky vo vzťahu ku všetkým trom obvineným, a to v ich neprospech, z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/, písm. h/ Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch dovolania uviedol, že vyššie označenými súdnymi rozhodnutiami bol porušený zákon v ustanoveniach § 34 ods. 1, ods. 4, § 39 ods. 1, § 190

ods. 1, ods. 3 Tr. zák. a v ustanovení § 319 Trestného poriadku v prospech obvinených L. V., T. K. a P. K.. Konštatoval, že v posudzovanom prípade neboli splnené zákonné podmienky na mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. Interpretácia tohto zákonného ustanovenia, ktoré dovolateľ v dovolaní cituje, z hľadiska jeho zmyslu a účelu znamená, že ide o mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody a nie o bežný postup súdu, ktorý by bol odôvodnený obyčajnými, bežne sa vyskytujúcimi skutočnosťami, alebo len samotným – ničím nepodloženým – presvedčením súdu, že trest odňatia slobody uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby by bol pre páchatel'a neprimerane prísny.

Použitie zákonného ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. je viazané na splnenie troch podmienok, ktoré musia byť splnené súčasne, a to že musia existovať také osobitné okolnosti prípadu alebo také jedinečné pomery páchatel'a, že použitie zákonom stanovenej trestnej sadzby by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania.

Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudkom vyslovil porušenie zákona v prospech obvinených v ustanoveniach § 34 ods. 1, ods. 4, § 39 ods. 1, § 190 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. a v § 319 Tr. por., aby zrušil dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu i rozsudok okresného súdu a tiež i obsahovo nadväzujúce rozhodnutia a Okresnému súdu Revúca prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený L. V. vo vyjadrení, ktoré podal prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. P. H. k dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky uviedol, že sa s ním nestotožňuje. V posudzovanej veci bol väzobne stíhaný, pričom výkon väzby sa mimoriadne nepriaznivo prejavil na jeho zdravotnom stave, musel absolvovať psychiatrickú liečbu. Žije v usporiadanom rodinnom zväzku, má maloleté deti, ktoré sú na neho citovo naviazané a odkázané na neho výživou. V mieste bydliska požíva dobrú povesť.

Obvinení T. K. a P. K., prostredníctvom obhajcu JUDr. M. K. vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že podľa ich názoru došlo ku splneniu podmienok stanovených v § 39 ods. 1 Tr. zák., a preto navrhujú dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť.

Obvinený P. K. aj samostatným podaním zdôraznil, že z obsahu spisu nevyplýva žiaden dôkaz o tom, že by sa on zúčastnil nejakých hrozieb, nikoho neohrozoval a v tomto smere považuje rozsudok za zmätočný. Po prepustení z väzby sa zamestnal, žije usporiadaným životom, stará sa o syna a chorú matku, a preto navrhuje dovolanie prokurátora zamietnuť.

Na podklade podaného dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací primárne zistil, že dovolanie je prípustné, bolo podané osobou oprávnenou, v zákonnej lehote a mieste, kde tento mimoriadny opravný prostriedok možno podať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je oprávnený revidovať dovolaním napadnuté rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Naopak, dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené (§ 385 ods. 1 Tr. por.).

Generálny prokurátor v posudzovanej trestnej veci uplatnil vo vzťahu k výroku o treste, vo vzťahu ku všetkým trom obvineným, dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i/ a písm. h/ Tr. por. Argumentoval v podstate tým, že v posudzovanej trestnej veci neboli splnené zákonné podmienky pre použitie ustanovenia. § 39 ods. 1 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu.

V tejto súvislosti si dovolací súd dovoľí pripomenúť, že v minulosti sa v rámci svojej rozhodovacej činnosti už viackrát zaoberal otázkou, či nepoužitie ustanovenia § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Keďže ohľadom tejto otázky dochádzalo v senátoch najvyššieho súdu k rozdielnym výkladom zákona, trestnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zaujalo na zasadnutí konanom 14. júna 2010 zjednocujúce stanovisko, sp. zn. Tpj 46/2010, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky číslo 1/2011 a je potrebné ho aplikovať aj na posudzovaný prípad. Podľa uvedeného stanoviska sa hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu svojou povahou a významom primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť „pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste.

Z podstaty takéhoto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste, okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. nie je naplnený tým, že obvinenému nebol (bol) uložený trest za použitia § 39 Tr. zák., v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný (neprimerane mierny, neprimerane prísny), lebo pokiaľ súd nevyužil (využil) moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci

nezníženej (zníženej) trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie (použitie) ustanovenia § 39 Tr. zák. nezakladá žiadny dovolací dôvod.

Toto stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je zásadné nielen z hľadiska právneho záveru, že nepoužitie (použitie) ustanovenia § 39 Tr. zák. nezakladá žiaden dovolací dôvod, ale tiež z hľadiska vymedzenia vzájomného vzťahu medzi dovolacími dôvodmi podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Dovolací súd, posúdiac dovoláciu argumentáciu generálneho prokurátora, ktorou v rámci dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. namietal nesplnenie podmienok pre použitie zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. pri ukladaní trestov odňatia slobody obvineným V., K. a K., v kontexte právneho názoru vyplývajúceho z citovaného stanoviska, konštatuje, že ide o argumentáciu, ktorá svojim obsahom stojí zjavne mimo dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

V tomto dovolacom konaní bolo potrebné ďalej posúdiť, či spomínaná argumentácia generálneho prokurátora napĺňa druhý z uplatnených dovolacích dôvodov, konkrétne dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Trestný poriadok vo vzťahu k výroku o treste upravuje dva dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. h/;

- ak bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby,

- ak bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Tento dovolací dôvod sa týka iba tých druhov trestov, ktoré majú v Trestnom zákone odstupňovanú trestnú sadzbu. Trest je potom uložený mimo sadzbu tak pri nedôvodnom prekročení hornej hranice príslušnej trestnej sadzby ako aj nezákonným prelomením jej dolnej hranice, pokiaľ je dolná hranica v zákone určená. Pod tento dôvod dovolania spadá aj nesprávna aplikácia ustanovenia § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu.

Podľa § 190 ods. 1 Tr. zák., sa páchatel' potrestá odňatím slobody na štyri roky až desať rokov (obvinený K.), pri kvalifikovanej skutkovej podstate podľa ods. 1, ods. 3 § 190 Tr. zák. sa páchatel' potrestá odňatím slobody na sedem až dvanásť rokov (obvinení V. a K.).

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu, alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Podľa § 39 ods. 3 písm. e/ Tr. zák., pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu však súd nesmie uložiť trest odňatia slobody kratší ako šesť mesiacov, ak je v osobitnej časti tohto zákona dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody menej ako päť rokov (týka sa obvineného K.) a podľa § 39 ods. 3 písm. d/ Tr. zák. trest odňatia slobody kratší ako dva roky, ak je v osobitnej časti tohto zákona dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody aspoň päť rokov (týka sa obvinených V. a K.).

Kým námietka nepoužitia (použitia) ustanovenia § 39 Tr. zák., v zmysle citovaného stanoviska nezakladá žiaden z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., tak námietka nesprávneho použitia ustanovenia § 39 Tr. zák. a výmera trestu pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby evidentne obsahovo naplňa dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. Treba ale zdôrazniť, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu nemožno namietat' len samotnú neprímeranosť uloženého trestu.

Všetkým trom obvineným L. V., T. K. a P. K. boli uložené tresty, ktoré zákon za trestný čin, pre ktorý boli uznaní za vinných pripúšťa a neboli uložené mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby, v posudzovanom prípade mimo v dôsledku moderačného ustanovenia upravenej, zníženej trestnej sadzby.

Najvyšší súd na tomto základe, bez meritórneho preskúmania veci, na neverejnom zasadnutí konštatoval, že je zrejmé nenaplnenie dôvodu dovolania uplatneného generálnym prokurátorom, a preto tento mimoriadny opravný prostriedok podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. mája 2014

JUDr. Jana S e r b o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová